VIS Plzeň

Úvod k výkazům Z 17-01 v roce 2026

Výkaz Z 17-01 se letos výrazně změnil. Není to úplně o tom, že by se celé školní stravování začalo vykazovat úplně jinak, ale stát chce mít podstatně přesnější informace o tom, koho jídelna stravuje, odkud ten člověk je, do jaké školy chodí a případně kam se pro něj jídlo odváží.

A právě proto je letos důležitá i aktualizace programu. Na první pohled by člověk mohl říct, že pokud mám malou jídelnu, která vaří jen pro jednu školu, tak se mě vlastně nic moc netýká. Jenže ono se to týká prakticky všech. Rozdíl je jen v tom, že někde se po aktualizaci skoro nic dalšího nastavovat nebude a někde bude potřeba projít školy, výdejní místa, vazby na strávníky a další údaje.

Základem výkazu pořád zůstává oddíl I. Tam vlastně říkáme, koho máme k pravidelnému stravování zapsaného, kolik máme dětí z mateřských škol, žáků základních škol, středních škol, zaměstnanců a dalších strávníků a zároveň jaký rozsah stravování odebírají – jestli jen oběd, oběd a doplňkové jídlo, celodenní stravování a podobně.

Jenže samotná informace „mám sto žáků základní školy“ už dnes nestačí. Chceme vědět i to, z jaké konkrétní školy těch sto dětí je. A přesně k tomu slouží oddíl V. Ten se letos rozšiřuje a jeho význam je větší než dřív. Pokud mám jednu jídelnu a jednu základní školu, není to žádná tragédie – sto dětí z oddílu I jednoduše patří k jedné konkrétní škole. Program ale musí vědět, která škola to je a jaké má IZO.

Jakmile ale jedna jídelna stravuje například dvě základní školy, mateřskou školu, a ještě další zařízení, už program musí poznat, kam který strávník patří. Nestačí mít u něj jenom napsané „ZŠ“. Musím vědět, která ZŠ.

U oddílu V je potřeba rozlišit ještě jednu věc. Údaj o tom, kde je konkrétní strávník ubytován, se řeší pouze v případě, kdy jídelna zajišťuje celodenní stravování. Typicky se tedy dostáváme k domovům mládeže, internátům, dětským domovům a dalším zařízením, kde má informace o ubytování skutečný význam. U běžného žáka, který chodí do jídelny pouze na oběd, není důvod řešit, kde je ubytovaný.

A ještě zajímavější je to ve chvíli, kdy se jídlo někam vozí. Tam musíme odlišit dvě různé informace. Jedna věc je, kam fyzicky vezu jídlo, a druhá věc je, z jaké školy jsou děti, pro které jídlo vařím. To vůbec nemusí být totéž. K tomu už se váže oddíl VII, který řeší odvážená a dovážená jídla. A právě u vývařoven a výdejen začínají být vazby mezi jednotlivými údaji podstatně důležitější. Program musí vědět, kam se jídlo odváží, kolika strávníků se to týká a jaký rozsah stravy pro ně připravujeme.

Do toho letos přichází ještě nový oddíl VIII, který tyhle informace dál zpřesňuje. Už tedy nejde jen o to říct „do této výdejny vozím padesát obědů“, ale musíme být schopní ty strávníky správně přiřadit také ke školám nebo školským zařízením, ke kterým patří.

Specifické jsou tedy například internáty, domovy mládeže, dětské domovy a další školská zařízení. Tam totiž dítě může bydlet v jednom zařízení, ale chodit do úplně jiné školy. Takže program musí umět rozlišit školu, kterou dítě navštěvuje, od zařízení, ve kterém je například ubytované nebo umístěné.

Tato vazba na ubytování je ale podstatná právě tam, kde jídelna zajišťuje celodenní stravování, nikoli automaticky u každého strávníka.

A proč se kolem toho vlastně dělá takový rozruch?

Protože Z 17-01 není jen nějaký formulář, který jednou za rok pošleme na ministerstvo a tím to končí. Jsou to výkonová data školního stravování a stát z nich získává informace o tom, kolik dětí se skutečně stravuje, jak je školní stravování organizované, kdo jídlo vaří a kdo ho vydává. Má to tedy vazbu i na peníze. Tady je ale potřeba říct jednu důležitou věc. Od roku 2026 už u veřejných škol nejde jednoduše říct, že „oddíl I znamená peníze na mzdy a oddíl III peníze na provoz“. Financování nepedagogické práce a provozu se od roku 2026 změnilo a u škol zřizovaných obcí nebo krajem už nefunguje původní systém tak, že by se z jednoho konkrétního oddílu výkazu jednoduše vypočítala částka, kterou jídelna dostane. Přesto jsou ty údaje pořád velmi důležité.

Oddíl I nám říká, kolik máme pravidelně stravovaných a v jakém režimu se stravují. To je základní výkon jídelny.

Oddíl II je důležitý hlavně u vývařoven. Ukazuje strávníky, pro které sice jídlo připravujeme, ale nevydáváme ho u nás – jídlo od nás odjíždí do jiné výdejny. A to je zásadní rozdíl, protože někdo vykonává práci spojenou s přípravou jídla a někdo jiný práci spojenou s jeho výdejem.

Oddíl III potom říká, kolik jídel bylo skutečně uvařeno a vydáno. A právě tady se někdy říká, že jde o „provoz“. Já bych to takhle úplně nezjednodušoval. Oddíl III je hlavně údaj o skutečném výkonu – kolik obědů, snídaní, svačin a dalších jídel jídelna reálně připravila a vydala. Navíc se údaje mezi sebou kontrolují. Když například v oddílu I uvedu tři sta pravidelně stravovaných dětí, ale v oddílu III budu mít za říjen jen několik stovek vydaných obědů, je jasné, že něco nesedí. Výkaz je proto poskládaný tak, aby jednotlivé části dávaly dohromady logický celek.

Oddíl V zase říká, čí ti strávníci vlastně jsou, tedy kterou konkrétní školu navštěvují. U celodenně stravovaných k tomu může přibýt také informace o zařízení, ve kterém jsou ubytováni. A to je dnes důležité i z hlediska toho, ke kterému subjektu a případně zřizovateli se výkon vztahuje.

Oddíl VII nám říká, kde se jídlo připravuje a kam se odváží, a nový oddíl VIII potom tuto informaci ještě více propojuje se školami a zařízeními, ke kterým strávníci patří.

Takže výsledkem není, že bychom měli jeden oddíl „na mzdy“, druhý „na provoz“ a třetí „jen pro statistiku“. Celý výkaz je dnes spíš jedna propojená skládačka. Musí nám sedět počet strávníků, rozsah jejich stravování, škola, kterou navštěvují, místo, kde se jídlo připravuje, místo, kde se vydává, a tam, kde se zajišťuje celodenní stravování, případně také zařízení, ve kterém je strávník ubytován. A právě proto je letos správné nastavení programu tak důležité.

Při běžném provozu totiž vůbec nemusíme poznat, že máme něco nastavené špatně. Dítě má objednaný oběd, přiloží čip, oběd se mu odečte, rodiči se správně vyúčtuje a všechno na první pohled funguje.

Problém se ukáže až ve chvíli, kdy chceme vytvořit Z 17-01 a program se nás najednou musí zeptat:

Kam tenhle strávník patří? Jakou školu navštěvuje? Pokud je celodenně stravovaný, kde je ubytovaný? Kde se jeho jídlo vydává? A pokud ho někam vozím, kam přesně?

Pokud tyto informace v programu máme správně, výkaz se z nich dokáže poskládat. Pokud je nemáme, program si je nemá odkud vzít.

A přesně proto nestačí letos jenom nainstalovat aktualizaci a říct „hotovo“. Podle toho, jak složitý provoz zákazník má, je potřeba také zkontrolovat, jestli má správně založené školy, správně nastavená výdejní místa a jestli jsou strávníci přiřazeni tam, kam skutečně patří. U zařízení s celodenním stravováním navíc přibývá kontrola vazby na zařízení, ve kterém je strávník ubytován.

U jednoduché jídelny to může být otázka několika údajů. U jídelny, která vaří pro více škol, vyváží do několika výdejen nebo zajišťuje celodenní stravování pro internát, domov mládeže či jiné školské zařízení, už bude nastavení podstatně důležitější.

Smyslem celé změny je vlastně dostat z výkazu přesnější obrázek o tom, **kdo koho skutečně stravuje, pro koho se jídlo připravuje, kde se vydává a tam, kde to má význam, také ke kterému ubytovacímu zařízení strávník patří.**

Všechny praktické příklady jsou data vybraných škol, tyto školy souhlasili s uveřejněním jejich dat bez jmen žáků a dovolili je použít k jednotlivým ukázkám